

Designing a Model for the Role of Clerics in Islamic Civilization Building Based on Grounded Theory

Arman Forouhi *

Received on: 08/12/2023

Fatemeh Abdollahi **

Accepted on: 03/09/2024

Abstract

In the context of Islamic civilization building and advancing the goals of the sacred system of the Islamic Republic, it is essential to define the duties and responsibilities of various segments of society to achieve the objectives of the Islamic Revolution and civilization building. Clerics play a constructive role in this transition, and thus the main goal of this research is to find a model to explain the role of clerics in Islamic civilization building. Fourteen capable professors, researchers, and seminary scholars were purposefully selected as samples, and data were collected through in-depth interviews. The final results were presented in the form of a model based on grounded theory. The final model showed that clerics, due to their scientific position as scholars of Islam, have a valuable role in achieving Islamic civilization building. By implementing strategies such as increasing insight, structuring, demanding, program development, discourse creation, and strategic supervision and control as a set of actions and reactions, it is possible to achieve outcomes such as spreading Islamic culture, helping to achieve the goals of the revolution, increasing interaction with the world, cooperation and synergy of revolutionary institutions, increasing the unity of the Islamic Ummah, cultural independence, and ultimately achieving the goals related to the

* Assistant Professor, Department of Iranian Studies, Faculty of Humanities, Meybod University, Meybod, Iran. (Corresponding Author).

A.Forouhi@meybod.ac.ir

 0000-0002-1378-9632

** M.A in the History of Islamic.

f.abdollahi2016@gmail.com

 0009-0004-7880-7653

Islamic-Iranian lifestyle in the direction of modern Islamic civilization building. The necessity of interacting with various segments, gaining government support, creating and spreading a culture receptive to changes, and most importantly, spreading the spirit of demanding among the people as the main owners and builders of Islamic civilization with a new approach, play a very fundamental role in the success of clerics and their role in modern Islamic civilization building.

Purpose: The present research aims to explain the duties of clerics in achieving the new Islamic civilization. This study focuses on the reasons and necessities for the clerics' role in Islamic civilization building, the enabling factors, obstacles, strategies, and ultimately the expected outcomes of this role.

Methodology: This research selected the construction of a grounded theory model to define the role of clerics in new Islamic civilization building as its objective. It aims to explain the causal conditions, enabling factors, intervening conditions, and strategies for achieving the goals associated with their role in new Islamic civilization building. The paradigmatic model of the research illustrates the flow of processes and activities within the context of the study and is presented as one of the main elements of the grounded theory method. This model consists of five parts: causal conditions, contextual conditions, intervening conditions, strategies, and outcomes. The process of this research strategy includes three stages: open coding, axial coding, and selective coding. In the open coding stage, the analyst identifies categories and their properties, and subsequently attempts to determine how categories change along specified dimensions. In the axial coding stage, categories are systematically developed and linked with subcategories. In the third stage, selective coding and the presentation of the research paradigmatic model occur.

Findings: The role of clergy in modern Islamic civilization-building is articulated through initial coding to identify and explain categories, which encompass four main categories: creating the grounds for role fulfillment, study and research, identifying and elucidating responsibilities, and continuous monitoring and supervision. The causal conditions that provide the main reasons for achieving the model's goals

include four categories: primary duties of religious scholars, the necessity of clerical interaction with various social groups, adherence to the directives of leadership and religious mandates in fulfilling responsibilities, and the necessity of utilizing the capabilities of clerics in disseminating Islamic culture.

The category of outcomes includes results that will be achieved through implementing the proposed strategies. In this research, the outcomes involve: dissemination of Islamic culture, contributing to the realization of revolutionary goals, increasing engagement with the world, collaboration and synergy among revolutionary institutions, enhancing the unity of the Islamic community, cultural independence, and finally, achieving objectives related to the Islamic-Iranian lifestyle. The intervening conditions for religious scholars include the relationship between religious seminaries and universities, the performance of relevant state officials, civil and cultural institutions, and the roles of men and observers. Clerics, as intervening conditions in the field of scientific and educational institutions, engage with academic and research centers, aiming for transformation in educational structures and the expansion of technology. Regarding the performance of managers and cultural institutions, the main approach of clerics is to interact in order to enhance the objectives of the system and increase knowledge and self-awareness among the populace.

In the strategic categories, clergy pay attention to essential principles of the Islamic Revolution and Islamic values such as raising awareness, establishing structures, advocating for demands, formulating plans, fostering discourse, and strategic oversight and control, which they consider fundamentally important. To implement their basic strategies, clergy require environments, conditions, and approaches such as governmental support and their own commitment to realizing a new Islamic civilization through attention to cultural infrastructures. Furthermore, the attitude of officials towards the necessity of civilization-building and their positive perspective on disseminating Islamic culture and supporting the directives of leadership is crucial. Ultimately, the culture of society regarding the necessity and importance of promoting Islamic civilization and attention to its foundations is

fundamentally aimed at fostering a collective and national resolve to enhance the system.

Conclusion: An appropriate model for the role of clergy in Islamic civilization-building is one that, considering the inherent and necessary reasons for the presence of clergy in achieving the goals of the Islamic system, identifies facilitators and obstacles. Utilizing strategies such as raising awareness, establishing structures, advocating for demands, formulating programs, fostering discourse, and strategic oversight and control, this model can facilitate a series of actions and reactions that lead to outcomes such as: dissemination of Islamic culture, contributing to the realization of revolutionary goals, increasing engagement with the world, collaboration and synergy among revolutionary institutions, enhancing the unity of the Islamic community, cultural independence, and ultimately achieving objectives related to the Islamic-Iranian lifestyle.

Keywords: Islamic civilization-building, clergy, Islamic Revolution, new Islamic civilization, data-driven model.

طراحی مدلی برای نقش آفرینی روحانیون در تمدن‌سازی اسلامی بر اساس الگوی داده بنیاد

آرمان فروهی *

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۹/۱۷

فاطمه عبدالمهی **

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۶/۱۳

چکیده

در راستای تمدن‌سازی اسلامی و پیشبرد اهداف نظام مقدس جمهوری اسلامی، تبیین وظایف و مسئولیت‌های اقشار مختلف جامعه در جهت تحقق اهداف انقلاب اسلامی و تمدن‌سازی ضروری است. روحانیون نقش سازنده‌ای در این گذار دارند، بنابراین هدف اصلی پژوهش حاضر، یافتن مدلی برای تحلیل و بررسی نقش روحانیون در تمدن‌سازی اسلامی است. ۱۴ نفر از اساتید، محققان و حوزویان به صورت هدفمند به‌عنوان نمونه انتخاب شدند و با روش مصاحبه عمیق به گردآوری داده‌ها پرداخته شد. نتایج نهایی با الگوی داده بنیاد در قالب مدلی ارائه شدند. مدل نهایی نشان داد که روحانیون به واسطه موقعیت علمی مبنی بر اینکه به‌عنوان علمای اسلام قلمداد می‌شوند، نقش ارزنده‌ای در تحقق تمدن‌سازی اسلامی دارند و با اجرای راهبردهایی همچون بصیرت‌افزایی، ساختارسازی، مطالبه‌گری، تدوین برنامه، گفتمان‌سازی، نظارت و کنترل راهبردی به‌عنوان مجموعه‌ای از کنش و واکنش‌ها می‌توان با استفاده از جایگاه مهم روحانیون به پیامدهایی همچون نشر فرهنگ اسلامی، کمک به تحقق اهداف انقلاب، افزایش تعامل با دنیا، همکاری و هم‌افزایی نهادهای انقلابی، افزایش وحدت امت اسلامی، استقلال فرهنگی و بالاخره تحقق اهداف مربوط به سبک زندگی اسلامی- ایرانی در جهت تمدن‌سازی نوین اسلامی دست یافت. لزوم تعامل با اقشار مختلف، جلب حمایت دولت، ایجاد و نشر فرهنگ پذیرای تحولات و از همه مهم‌تر گسترش روحیه مطالبه‌گری در بین مردم به‌عنوان صاحبان و سازندگان اصلی تمدن اسلام با رویکرد نوین، نقش بسیار اساسی در موفقیت روحانیون و نقش آفرینی آن‌ها در تمدن‌سازی نوین اسلامی دارند.

کلمات کلیدی: تمدن‌سازی اسلامی، روحانیون، انقلاب اسلامی، تمدن نوین اسلامی، الگوی داده بنیاد.

* استادیار گروه ایرانشناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه میبد، میبد، ایران. (نویسنده مسئول).

ID 0000-0002-1378-9632

A.Forouhi@meybod.ac.ir

** کارشناسی ارشد تاریخ اسلام.

ID 0009-0004-7880-7653

f.abdollahi2016@gmail.com

بیان مسئله

انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۳۵۷ با سرنگونی حکومت پهلوی، گام اول را در جهت تعمیق فرهنگ ناب اسلامی برداشت و دشمنان تلاش زیادی به منظور براندازی، تخریب، تهدید، تحریم و غیره جمهوری اسلامی نمودند؛ اما تلاش و حماسه و بصیرت اقشار مختلف جامعه اسلامی که متشکل از روحانیون، مردم، مسئولین و غیره بود، مجال موفقیت به دشمنان نداد و دشمنان اسلام در هر بار شکست خوردند و راه به جایی نبردند و انقلاب اسلامی پایدار ماند تا همچنان مسیر خود را برای انجام مأموریت خطیر اتصال دادن خط سرخ قیام امام حسین (علیه‌السلام) به قیام امام مهدی (عج) ادامه دهد.

مقام معظم رهبری، هدف انقلاب اسلامی را تحقق تمدن اسلامی خواندند و با اشاره به مبانی غلط و ناکارآمدی الگوهای توسعه جهانی و ضرورت ارائه الگوی جدید اسلامی- ایرانی، کار جهادی و انقلابی، استفاده از ظرفیت غنی و قوی منابع اسلامی و حوزه‌های علمیه، برخورداری از قوت علمی و گفتمان‌سازی را از الزامات تولید و تدوین الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت برشمرده و معتقد هستند که تحقق اهداف انقلاب اسلامی دارای پنج مرحله (شکل‌گیری انقلاب اسلامی، ایجاد نظام اسلامی، تشکیل دولت اسلامی، تشکیل جامعه اسلامی، تمدن اسلامی) است (بیانات در دیدار با اعضای شورای عالی «مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت»، ۱۳۹۵/۰۲/۰۶).

فرآیند گام‌به‌گام حرکت نظام جمهوری اسلامی از مرحله اول تا پایان که حاکی از لزوم تلاش و همکاری اقشار مختلف جامعه برای تحقق اهداف انقلاب است و همچنین نشانگر، گذاری هوشمندانه و مبتنی بر نصرت الهی تلقی می‌شود که نظام مقدس جمهوری اسلامی جای خود را به‌عنوان یک مملکت تأثیرگذار در موازنه قدرت و فرهنگ در دنیا بازیافته و دیگر با گذشت بیش از چهل سال از تمام افت‌وخیزها، کینه‌توزی‌ها، تحریم‌ها و غیره آن‌قدر شناخته‌شده و جاافتاده است که بتواند مرحله تمدن‌سازی را آغاز نماید.

تمدن دارای چهار ویژگی منحصربه‌فرد شامل؛ پویایی، نظام‌مندی، جهانگردی و همبستگی است. امتداد حرکت هر تمدن به چهار ویژگی موصوف و ابسته است. نظام‌مندی حاکی از تعادل و قانون‌مندی و انسجام اجزای داخلی است و منظور از پویایی توجه به تحول درونی و تغییر به‌عنوان لازمه تحرک و رشد مستمر تمدن است. تمدن با حرکت در بیرون از چهارچوب‌های خود،

تمدن‌های دیگر را مورد توجه قرار داده و نقاط مثبت آن‌ها را در خود هضم می‌کند و علاوه بر آن در مسیر پیشرفت و توسعه خود به همبستگی اعضایش نیازمند است تا در مقابل مشکلات و فشارها پایداری کنند و تمدن را به اهدافش برسانند (پناهی، ۱۳۹۶، ص ۸-۹). تمدن اسلامی با تکیه بر فرامین مقام معظم رهبری دارای خصوصیات ویژه‌ای است که تماماً از محتوای قرآن و فرهنگ غنی اسلام گرفته شده و به‌طور خلاصه شامل خدامحوری و توجه به کرامت انسانی، علم‌گرایی، عدالت، امنیت و رزق، اصلاح‌گری، آزادی، استقامت و آمادگی همه‌جانبه، ولایت‌محوری و بالاخره جاری نمودن احکام اسلامی و عدم تعصب در خصوص افراد غیرمسلمان است (پناهی، ۱۳۹۶، صص ۲۰-۱۰).

در عرصه‌ی بایسته‌ها، تحقق ایده تمدن اسلامی مستلزم رویکرد امت اسلامی به گفتمان تمدن دینی و پرهیز از تمدن‌های سکولار همچون تمدن مادی غرب است. این رویکرد در پرتو شناخت قابلیت‌های علمی تمدن اسلامی از یک‌سو، توجه به ظرفیت‌های عظیم تمدن اسلامی از یک‌سو و کاربست فناوری‌های نوین در ساخت بنای تمدن اسلامی از سوی دیگر و بالاخره وحدت و انسجام امت اسلامی میسر خواهد بود (صمدی، ۱۳۹۶، ص ۳۱).

برای نهادینه‌سازی انقلاب بر پایه بهره‌گیری از گذشته تاریخی ایران، دستاوردهای بشری و تجربه‌ی چهار سال اول انقلاب، به‌طورقطع به راهبردهایی نیازمند هستیم که هر قشر به تبع وظایف و جایگاه خود می‌تواند به ایفای نقش بپردازد. در این میان، نقش و جایگاه روحانیون از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. با در نظر گرفتن مفهوم تمدن و خصائص تمدن انسان‌ساز اسلامی، لزوم پژوهش و تحقیق در این زمینه و با در نظر گرفتن نقش و جایگاه روحانیون در طول تاریخ برای نشر فرهنگ اسلامی، دفاع از انقلاب و راهنمایی و ارشاد اقشار مختلف جامعه حائز اهمیت است. پژوهش حاضر در پی تبیین وظایف روحانیون در تحقق تمدن نوین اسلامی است. دلایل و ضرورت‌های نقش آفرینی روحانیون در تمدن‌سازی اسلامی، عوامل بسترساز، موانع، راهبردها و بالاخره خروجی‌های مورد انتظار از این نقش آفرینی در پژوهش حاضر مورد توجه قرار گرفته و در این راستا مسئله مورد نظر به شرح زیر مطرح می‌شود:

۱. مدل مناسب برای تبیین نقش آفرینی روحانیون در تمدن‌سازی اسلامی چیست؟
۲. راهبردها و مقوله‌های مدل (شرایط علی، شرایط محیطی، شرایط مداخله‌گر، راهبردها، پیامدها،

پدیده محوری) در قالب مدل داده بنیاد کدامند؟

۱. چهارچوب مفومی پژوهش

در این پژوهش به دلیل ضرورت توجه به تمدن‌سازی اسلامی، مفاهیم تمدن، تمدن‌سازی، تمدن اسلامی و مدل به لحاظ نظری تشریح می‌شوند.

- **تمدن:** با رویکرد پیشینی (تاریخی)، تمدن به معنای مجموعه دستاوردهای مادی و معنوی افراد جامعه در منطقه‌ی جغرافیایی مشخص و با رویکرد پسینی، تمدن به معنای پیشرفت و شکوفایی همه‌جانبه (مادی و معنوی) خواهد بود؛ (خمینی، ۱۳۸۵، ج ۴، ص ۱۶۰؛ ج ۷، ص ۳۶۷؛ ج ۲۱، ص ۴۰۶؛ (بیانات در مراسم صبحگاه لشکر سیدالشهدا، ۱۳۷۷/۷/۲۶؛ بیانات در دیدار با رئیس و اعضای مجلس خبرگان، ۱۳۹۲/۶/۱۴؛ بیانات در اجلاس جهانی علما و بیداری اسلامی، ۱۳۹۲/۰۲/۰۹) که البته پیشرفت معنوی (دین‌داری) اولویت بیشتری دارد. با این رویکرد، اندیشمندانی چون شهید مطهری، مالک بن نبی، امام خمینی و آیت‌الله خامنه‌ای در پی همین تعریف الهیاتی از تمدن بودند (بابایی، ۱۴۰۲، ص ۲۲).

- **تمدن‌سازی:** تلاش و کوشش ملت یا جامعه صاحب تمدن در جهت ایجاد مقبولیت عمومی و حتی در سطح جهانی از تمدن مدنظر خود و استفاده از دستاوردهای آن دانست؛ لذا تمدن‌سازی را می‌توان حرکت هوشمندانه ملت و یا بخشی از ملت به‌سوی استقرار دستاوردهای مورد قبول و خواست آن‌ها دانست. ملت ممکن است خود دارای تمدن باشد؛ اما تمدن‌سازی نکند و بالعکس ملتی ممکن است دارای تمدنی ضعیف‌تر باشد، اما به‌سوی تمدن‌سازی حرکت کند (گودرزی، ۱۳۹۴، ص ۴۳).

- **تمدن اسلامی:** تمدن اسلامی، تمدنی است که در محیط اسلامی و گستره ژئوپلیتیک جهان اسلام در طول تاریخ شکل گرفت و روح و بن‌مایه اصلی آن را اسلام و اندیشه‌های برآمده از وحی شکل می‌داد (رجبی دوانی و خزایی، ۱۳۹۴، ص ۵۶). مراد از تمدن اسلامی، تمدنی است که متأثر از فکر اسلامی بوده و مسلمانان با الهام از آموزه‌های دین اسلام آن را ابداع نموده و یا پرورش داده و یا به کار گرفته‌اند. این مفهوم نشانگر تمام دستاوردهای مسلمانان در سرزمین‌های اسلامی است و با نهضت علمی پیامبر اکرم (ص) و محوریت قرآن کریم در شهر

مقدس مدینه پایه‌گذاری شده و به‌عنوان مبدأ شکل‌گیری حرکتی بزرگ و نگاهی آینده‌نگر با شکوفایی تدریجی بخش وسیعی از دنیا را با شعار سعادت بشر مورد توجه خود قرار می‌دهد (صمدی، ۱۳۹۶، ص ۱۲).

از نظر رهبری برای ایجاد تمدن اسلامی، دو عنصر اساسی تولید فکر و پرورش انسان لازم است و از مهم‌ترین اصول دستیابی به این دو هدف می‌توان به مواردی همچون حفظ آرمان‌ها و اهداف جمهوری اسلامی، شناخت و توجه به راهبردهای عمومی نظام (تکیه بر اسلامیت، ظالم نبودن و مظلوم نشدن، مردم‌سالاری و غیره)؛ آرمان‌گرایی با نگاه به واقعیت‌ها، کرامت انسانی، عزت‌مداری مبتنی بر دین، عقلانیت و دانش، همراهی پیشرفت مادی با مکارم اخلاقی و انسانی، استقلال، علم و معرفت و غیره اشاره کرد. در این راستا باید به طراحی الگویی کارآمد و پرجاذبه برای اداره کشور بر اساس قوانین اسلامی پرداخته‌شده و الگوی حکومت اسلامی منطبق بر واقعیت کشورهای مسلمان طراحی گردد. پس از آن نوبت به شناسایی چالش‌ها و موانع شکل‌گیری امت اسلامی و ارائه راهکارهایی برای فائق آمدن بر آن چالش‌ها و موانع می‌رسد (رحیمی و صفوی، ۱۳۹۹، صص ۲۱-۱۰).

- مدل: مدل در معنایی که در پژوهش‌های عرصه علوم انسانی می‌توان از آن بهره برد، به معنای طراحی منظومه‌ای برای اندیشیدن یا نحوه‌ای از اندیشیدن است. در واقع مدل، دستگاه و منظومه‌ای است که بیانگر چگونگی فرآیند تعامل میان پدیده‌ها، مفاهیم، مصادیق و موضوعات است که با ایجاد آن به راحتی اجزا یا کل یک مجموعه را می‌توان به ارزیابی و نقد کشید. خروجی مدل نیز در قالب برآیند و محصول و در نهایت یک الگو برای ایجاد عرصه تازه برای موضوع مدنظر می‌توان قرار داد که فرآیند پیشین را اصلاح و ساختار جدیدی برای آن ترسیم می‌کند (نقره‌کار و دیگران، ۱۳۸۹، صص ۱۳۱-۱۳۰).

۲. پیشینه‌ی پژوهش

بررسی پیشینه پژوهش در مورد نقش روحانیون در تمدن‌سازی نشان می‌دهد که هرچند تحقیقات زیادی در این زمینه صورت نگرفته است، اما همواره از روحانیون به‌عنوان قشر مؤثر، کارآمد و دارای نقش سازنده در خصوص انقلاب و نشر فرهنگ دینی یاد شده است. اهمیت این

موضوع بیشتر به تأثیر قابل توجه روحانیون در تمامی جبهه‌های دفاع از نظام اسلامی و سوابق عملکردی آن‌ها در پایداری و تلاش برای دفاع از دین مقدس اسلام برمی‌گردد. در مطالعات مربوط به تمدن‌سازی، هرچند بر لزوم حضور جدی تمام اقشار برای تمدن‌سازی تأکید شده است، اما مسلماً در این میان، نقش روحانیون به واسطه جایگاه، انتظارات عمومی، وظایف تبلیغی بسیار قابل توجه است. مطالعه خاص و مستقلی مبنی بر نقش روحانیون در تمدن‌سازی بر مبنای تمدن‌سازی اسلامی صورت نگرفته است و دلیل آن به نو بودن موضوع و کمبود مطالعات از یک‌سو و حاکمیت رویکرد نقش‌آفرینی عمومی اقشار جامعه به زمینه‌سازی در جهت تحقق اهداف نظام جمهوری اسلامی ایران از سوی دیگر مربوط شده است. امروزه کمتر کسی است که بتواند نام روحانیون را در کنار انقلاب و به‌عنوان حامیان نظام و موظف‌ترین افراد به نشر فرهنگ اسلامی نادیده بگیرد. در این راستا تعدادی از مطالعات مرتبط با موضوع به شرح جدول زیر ارائه می‌شوند:

جدول ۱. اجمالی از تحقیقات انجام شده

پژوهشگر	هدف	روش	مهم‌ترین یافته‌ها
رنجبر و رنجبر (۱۳۹۹)	وظایف طلاب در تمدن‌سازی نوین	کیفی (کتابخانه‌ای)	طلبه‌های تربیت‌یافته با هویت انقلابی بایستی گام‌های بلند و مهم و اثرگذار در تمدن‌سازی اسلامی بردارند.
اقلیمی فرگوشن (۱۳۹۹)	تمدن‌سازی اسلامی	کیفی (کتابخانه‌ای)	شاخصه‌های تمدن‌سازی نوین اسلامی، حضور روحانیون را در جهت تبلیغ و نشر فرهنگ اسلامی طلب می‌نماید و در این زمینه ولایت‌مداری نکته‌ی مهم و اساسی است.
نعمتی و قاسم‌پور قاضی‌محلّه (۱۳۹۹)	نقش مردم در تمدن‌سازی نوین اسلامی	توصیفی و کتابخانه‌ای	مجاهدت تمام اقشار برای تحقق حکومت امام زمان (عجل‌الله تعالی فرجه شریف) با روحیه ولایت‌مداری، بصیرت و وحدت در سایه‌سار فرامین رهبر انقلاب ضرورت دارد.
حسامی (۱۳۹۸)	وظایف روحانیون	کیفی (کتابخانه‌ای)	روحانیون مرجع دینی هستند و به لحاظ رفتار و اخلاق باید الگوی دیگران بوده و بدانند در آینده با چالش‌های زیادی در حوزه عقلانیت، قدرت، انتظارات جوانان و تمدن‌سازی مواجه هستند.
عیسی‌نیا (۱۳۹۸)	وظایف روحانیون	کیفی (کتابخانه‌ای)	شناسایی چالش‌های آتی، علم و پژوهش و ورود به تمام ابعاد مطرح‌شده در تمدن‌سازی از وظایف روشن و آشکار روحانیون است.

ادامه جدول ۱. اجمالی از تحقیقات انجام‌شده

پژوهشگر	هدف	روش	مهم‌ترین یافته‌ها
ایوبی‌پور و عیوضی (۱۳۹۸)	تعیین پیشران‌های تمدن‌سازی	کیفی و کمی	قدرت نفوذ برخی از پیشران‌ها از قبیل گفتمان‌سازی، پیگیری وحدت اسلامی و اجماع اندیشه‌ای با استفاده از روحانیون و استادان دانشگاه برای تمدن‌سازی در سطح بالایی است.
جبارنژاد (۱۳۹۸)	بازریابی مفهوم روحانیت	کیفی (کتابخانه‌ای)	روحانیت در واقع عالم دین است که در عرصه‌ی جدید تمدن نوین اسلامی، وظیفه‌ی کمک به نشر تمدن اسلامی را بر عهده دارد.
کاظمی (۱۳۹۷)	تبیین چشم‌انداز تمدن‌سازی	کیفی (چشم‌انداز‌سازی)	جهان اسلام به هویت مشترک خود توجه کنند تا با داشتن جمعیتی بیش از یک میلیارد نفر به منزله یک قطب جمعیتی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی بزرگ، قابلیت‌های مهم برای احیای تمدن اسلامی را با تبلیغ و تلاش جدی و استفاده از ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی مانند هویت مشترک اسلامی اعم از موانع مشترک، سابقه تاریخی، ارزش‌های مشترک، پیوستگی جغرافیایی و مرز مشترک، تهدیدات خارجی، داشتن دشمنان مشترک و منافع متقابل به دست آورند.

۳. روش پژوهش

این پژوهش، ساخت یک مدل داده بنیاد را برای مشخص نمودن نقش روحانیون در تمدن‌سازی نوین اسلامی به‌عنوان هدف انتخاب نموده و در این جهت بایستی به دنبال تبیین شرایط علی، بسترسازها، مداخله‌گران و ارائه استراتژی‌هایی برای تحقق اهداف مرتبط با نقش‌آفرینی آن‌ها در خصوص تمدن‌سازی نوین اسلامی باشد. این پژوهش به لحاظ هدف کاربردی است و متکی به روش توصیفی-تحلیلی و از نوع مدل‌سازی بر اساس نظریه برخاسته از داده‌ها^۱ است.

1 . Grounded Theory

مدل پارادایمی تحقیق نشان‌دهنده جریان فرآیندها و فعالیت‌هایی است که در بستر مطالعه اتفاق افتاده و به‌عنوان یکی از ارکان اصلی روش گراند تئوری (نظریه داده بنیاد) مطرح می‌شود. این مدل از پنج قسمت شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، استراتژی‌ها و پیامدها تشکیل شده است. در مرکز مدل نیز پدیده مرکزی قرار می‌گیرد که فعالیت‌ها حول آن شکل می‌گیرد. طراحی مدل پارادایمی یکی از مهم‌ترین استراتژی‌های روش تحقیق کیفی به‌ویژه نظریه‌پردازی داده‌بنیاد است. در نظریه‌پردازی بنیادی، تلفیق داده‌ها از اهمیت زیادی برخوردار است. فرآیند این راهبرد پژوهشی شامل سه مرحله کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری گزینشی است. تحلیل‌گر در مرحله کدگذاری باز به پدیدآوردن مقوله‌ها و ویژگی‌های آن‌ها می‌پردازد و سپس می‌کوشد تا مشخص کند که چگونه مقوله‌ها در طول بعدهای تعیین‌شده تغییر می‌کنند. در کدگذاری محوری، مقوله‌ها به‌طور نظام‌مند بهبود یافته و با زیرمقوله‌ها پیوند داده می‌شوند. در مرحله سوم از کدگذاری، کدگذاری گزینشی و ارائه مدل پارادایمی پژوهش صورت می‌گیرد (سایت پارس مدیر، ۱۴۰۰، ص ۲).

بسیاری از محققان، فرآیند استفاده از الگوی داده‌بنیاد را مشتمل بر شش مرحله دانسته‌اند:

۱. تعیین موضوع (واژه‌شناسی): برای وصول به این هدف، مطالعات زمینه‌ای وسیعی انجام می‌شود و با خبرگان مذاکرات مفصلی صورت می‌گیرد.
۲. جمع‌آوری داده‌ها: در نظریه داده بنیاد، تحقیق با تئوری شروع نمی‌شود تا به دنبال رد یا اثبات آن باشند. در این روش، تحقیق با یک حوزه مطالعاتی شروع می‌شود تا به تدریج موارد مرتبط نمایان شوند.
۳. کدگذاری باز: در این مرحله، مصاحبه‌های انجام‌گرفته یا محتوای شناسایی‌شده کدگذاری می‌شوند و هر جمله و مضمون معنی‌داری به‌عنوان کد در نظر گرفته می‌شود. کدگذاری باز عبارت است از روند خرد کردن، مقایسه کردن، مفهوم‌پردازی و مقوله‌بندی داده‌ها. روش کدگذاری باز، نه تنها به کشف مقوله‌ها می‌انجامد؛ بلکه خصوصیات و ابعاد آن‌ها را نیز روشن می‌سازد. کدگذاری باز فرآیندی تحلیلی است که با آن، مفهوم‌ها شناسایی می‌شوند و سپس ویژگی‌ها و ابعاد آن‌ها در داده‌ها کشف می‌شوند.
۴. کدگذاری محوری: در مرحله کدگذاری محوری، مقولات استخراج‌شده در بخش کدگذاری باز

به طریق علمی ذیل محورهای شرایط علی، پدیده محوری، زیرساخت، راهبرد و پیامدها قرار می‌گیرند و پیوند بین مقوله‌ها مشخص می‌شود.

۵. کدگذاری انتخابی: در این مرحله به دسته‌بندی داده‌های سازماندهی‌شده در قالب مؤلفه‌های گوناگون و در ابعاد محدودتری پرداخته می‌شود.

۶. مدل‌سازی: تجزیه و تحلیل نهایی در این مرحله است که با ارزیابی نهایی و پالایش یافته‌های قبلی، چارچوب نظری نهایی ساخته می‌شود (سامانه دانش‌آسا، ۱۴۰۰، ص ۳).

جامعه آماری شامل افراد متخصص و توانمند در تحلیل مطالب مرتبط با تمدن‌سازی نوین اسلامی بودند که با توجه به گستردگی و عدم امکان دسترسی به تمامی آن‌ها از روش نمونه‌گیری نظری استفاده شد. نمونه‌گیری نظری یعنی فرآیند گردآوری داده‌ها برای نظریه‌پردازی به نحوی است که ضمن گردآوری، کدگذاری و تحلیل داده‌ها مدنظر است و محقق تصمیم می‌گیرد که در مرحله بعد کدام داده‌ها را گردآوری نماید. حجم نمونه تا رسیدن به اشباع یا کفایت نظری ادامه می‌یابد (فرهنگی و همکاران، ۱۳۹۵، ص ۱۷۴).

جدول ۲. جامعه پژوهش و حجم نمونه

گروه	طبقه	علت انتخاب	تعداد
۱	روحانیون و طلاب حوزه‌ی علمیه	جایگاه شغلی و آشنا با موضوعات مربوط به تمدن‌سازی و دارای سوابق پژوهشی یا علمی در این زمینه	۷
۲	اعضای هیأت علمی	آشنایی با مبانی تمدن‌سازی انقلاب و تدریس در موضوعات مرتبط	۴
۳	محققان و متخصصان	حداقل دارای مدرک کارشناسی ارشد و دارای حداقل یک فعالیت پژوهشی یا سخنرانی و... در ارتباط با تمدن‌سازی اسلامی	۴

برای گردآوری داده‌ها از مصاحبه عمیق و نیمه‌ساخت‌یافته و به‌طور روایتگری^۱ استفاده شد. مارشال و گرچن^۲ (۱۳۹۰)، مصاحبه عمیق را گفتگویی هدف‌دار می‌دانند که برای گردآوری و حتی تحلیل کیفی داده‌ها از آن استفاده می‌شود. ساروخانی (۱۳۷۲) نیز بر آزادی پاسخگو در بیان پاسخ و آزادی پرسشگر در بیان سؤال تأکید دارد.

1 . Narrative

2 . Marshal and Gerchen

در این پژوهش، شیوه گردآوری داده‌ها عمدتاً به صورت میدانی بود؛ اما ابتدا با مطالعه کتابخانه‌ای و مراجعه به سایت‌ها و تحقیقات انجام‌شده، مطالب کلی در خصوص تمدن سازی و تمدن نوین اسلامی گردآوری و سپس با استفاده از روش میدانی و استفاده از روش مصاحبه عمیق و با در نظر گرفتن مقتضیات شخصیتی، رفتاری و زمانی به مصاحبه‌شوندگان اجازه داده شد تا نظرات خود را اعلام نمایند. بخشی از مصاحبه‌ها یادداشت و در ادامه سؤالاتی نیز در خصوص آن یادداشت‌ها از مصاحبه‌شوندگان پرسیده شد و در نهایت تمامی مصاحبه‌ها ثبت و ضبط‌شده و مبنای کدگذاری و تحلیل قرار گرفتند.

۴. یافته‌های پژوهش

در نظریه برخاسته از داده‌ها، سه مرحله کدگذاری (باز، محوری، گزینشی) انجام می‌شود. در این پژوهش، ابتدا کدگذاری اولیه انجام‌شده و مقوله‌ها و مفاهیم استخراج می‌شوند تا بر مبنای آن‌ها بتوان مدل نهایی را ارائه نمود. در این مرحله، مطالعه سطر به سطر مطالب مرتبط با موضوع تحقیق و متن مصاحبه‌های باز انجام شد تا برای هر یک از مقولات موردنظر، تعدادی کد شناسایی‌شده و بر مبنای آن‌ها خرده‌مقوله‌ها و مقولات اصلی حاصل شوند. نتایج نهایی نشان داد که تعداد کدها ۱۵۶ مورد است و ضمن مطالعه دقیق و مقایسه آن‌ها با همدیگر، تعداد ۱۲۱ کد اعلام شد. مفاهیم نیز با استفاده از مصاحبه عمیق دسته‌بندی شدند و بر مبنای اشتراک‌هایی که داشتند به صورت ۲۸ خرده‌مقوله در قالب ۶ مقوله اصلی دسته‌بندی شدند.

مقوله محوری شامل بازشناسی مهم‌ترین مفاهیم و مقوله‌های اصلی و در زیرمجموعه آن‌ها یعنی خرده‌مقوله‌هاست که ارزیابی داده‌های اصلی مؤثر است.

جدول ۳. کدگذاری اولیه برای شناسایی و تبیین مقوله‌ها (مقوله محوری)

ردیف	کد	مفاهیم	خرده‌مقوله‌ها	مقوله‌های اصلی
۱	A ₁	تهیه طرح اولیه و انجام مطالعات اولیه و توجیه نقش روحانیون	زمینه‌سازی	نقش‌آفرینی روحانیون در تمدن‌سازی نوین اسلامی
۲	A ₂	ایجاد زمینه برای اخذ تصمیم در رده‌های بالا		
۳	A ₃	تشکیل جلسات توجیهی برای طلاب و حوزویان		
۴	A ₄	مذاکره و ایجاد آگاهی لازم برای مسئولین و همچنین روحانیون و حوزویان		

ادامه جدول ۳. کدگذاری اولیه برای شناسایی و تبیین مقوله‌ها (مقوله محوری)

ردیف	کد	مفاهیم	خرده‌مقوله‌ها	مقوله‌های اصلی
۵	A ₅	تدارک ساختار لازم	زمینه‌سازی	نقش آفرینی روحانیون در تمدن‌سازی نوین اسلامی
۶	A ₆	تهیه بخشنامه‌ها		
۷	A ₇	تدوین دستورالعمل‌های اجرایی		
۸	A ₈	ابلاغ سیاست کلی مبنی بر تبیین وظایف و نقش‌ها		
۹	B ₁	شناسایی افراد توانمند و دارای زمینه برای گسترش مطالعات	آموزش، مطالعه و تحقیق	
۱۰	B ₂	آموزش افراد انتخاب‌شده		
۱۱	B ₃	استقرار واحدهای آموزش و اطلاع‌رسانی		
۱۲	B ₄	تدارک امکانات آموزشی		
۱۳	B ₅	دعوت از اساتید توانمند برای آموزش		
۱۴	B ₆	استفاده از امکانات موجود برای گسترش آموزش		
۱۵	B ₇	تهیه بروشور و محتواهای آموزشی مختلف برای اطلاع‌رسانی، آموزش و هماهنگ‌سازی		
۱۶	B ₈	شناسایی وظایف اجرایی	شناسایی و تبیین وظایف	
۱۷	B ₉	تکرار و استمرار در اجرای فعالیت‌ها و وظایف محوله		
۱۸	B ₁₀	تحقیق و بررسی در خصوص فعالیت‌های قابل اجرا		
۱۹	B ₁₁	اطلاع‌رسانی اقشار مختلف در خصوص تجارب و ایجاد تحول و تغییر در اجرای وظایف		
۲۰	B ₁₂	تهیه مستندات و اعلام آن‌ها به مراجع ذی‌ربط		
۲۱	C ₁	کنترل و نظارت و ارائه گزارش در خصوص پیشرفت فعالیت‌ها	پایش و نظارت	
۲۲	C ₂	آسیب‌شناسی و بررسی تفصیلی موانع و ارائه راهکارها		
۲۳	C ₃	تلاش جدی برای تشویق افراد فعال و گسترش روحیه مشارکت		

منبع: تحلیل‌های نگارندگان

نقش‌آفرینی روحانیون در تمدن‌سازی نوین اسلامی در مرحله اول کدگذاری اولیه برای شناسایی و تبیین مقوله‌ها شامل چهار مقوله (ایجاد زمینه برای ایفای نقش، مطالعه و تحقیق، شناسایی و تبیین وظایف، پایش و نظارت مستمر) است. روحانیون در بعد زمینه‌سازی، ضمن مطالعات اولیه و تهیه طرح اولیه برای نقش‌آفرینی تأثیرگذار با برگزاری جلسات توجیهی با سایر طلاب و همچنین تهیه دستورالعمل‌های اجرایی، سیاست‌های کلی برای تبیین وظایف و نقش خود را تبیین می‌نمایند. همچنین در بعد آموزشی و تحقیق ضمن شناسایی افراد مستعد برای یادگیری و آموزش، تهیه ابزار و امکانات لازم را باید در نظر گرفت تا خروجی آن در قالب‌های محتوای آموزشی به مخاطب عرضه شود. در بعد شناسایی و تبیین وظایف نیز با تحقیق و بررسی در مورد فعالیت‌های اجرایی و همچنین اطلاع‌رسانی و تهیه مستندات مربوطه و اعلام آن‌ها به مراجع تا حد زیادی می‌توان این بعد مقوله محوری را پیش برد. در آخرین مرحله نیز نیاز به نظارت، کنترل و آسیب‌شناسی تفضیلی برای ارائه راهکارها در راستای گسترش روحیه مشارکت جمعی وجود دارد.

شرایط علی: شرایطی که عامل اصلی برای ایجاد پدیده مورد مطالعه هستند، شرایط پدیدآورنده

یا علی نامیده می‌شوند (Strauss A. & Corbin J, 2008, p 42)

جدول ۴: کدگذاری اولیه برای شناسایی و تبیین مقوله‌ها (شرایط علی)

ردیف	کد	مفاهیم	خرده‌مقوله‌ها	مقوله اصلی
۱	D ₁	حفظ موجودیت نظام	وظایف ذاتی و بنیادی حوزویان، طلاب و روحانیون	الزامات نقش‌آفرینی روحانیون در تمدن‌سازی اسلامی
۲	D ₂	دفاع از ارزش‌های اسلامی		
۳	D ₃	استکبارستیزی		
۴	D ₄	کمک به استقلال مملکت		
۵	D ₅	گسترش فرهنگ اسلامی اعم از شهادت، ایثار و...		
۶	E ₁	همکاری با ادارات و سازمان‌ها	لزوم تعامل در فعالیت‌های اقشار مختلف جامعه	
۷	E ₂	پشتیبانی علمی و معرفتی		
۸	E ₃	همکاری در جهت تعمیق و تفهیم احکام دینی		
۹	E ₄	حضور در بین مردم و حمایت از آن‌ها		

ادامه جدول ۴. کدگذاری اولیه برای شناسایی و تبیین مقوله‌ها (شرایط علی)

ردیف	کد	مفاهیم	خرده‌مقوله‌ها	مقوله اصلی
۱۰	F ₁	افزایش بصیرت و دشمن‌شناسی	اقدامات روحانیون و حوزه	الزامات نقش آفرینی روحانیون در تمدن‌سازی اسلامی
۱۱	F ₂	حضور و مدیریت در برنامه‌های فرهنگی و اقتصادی	در اجرای فرامین رهبری و انجام وظایف محوله	
۱۲	F ₃	نقش آفرینی در تمامی صحنه‌های انقلاب		
۱۳	G ₁	حضور در برنامه‌های دولت و ملت برای کمک به نشر فرهنگ اسلامی	سیاست‌های نظام در جهت استفاده از توان روحانیون	
۱۴	G ₂	اقدامات و نقش سازنده روحانیون در تمام صحنه‌های انقلاب		
۱۵	G ₃	به کارگیری قدرت روحانیون در جهت تبیین اهداف نظام		
۱۶	G ₄	نقش آفرینی روحانیون در مقابله با حيله و مکر دشمنان		
۱۷	G ₅	نقش آفرینی روحانیون در مراکز علمی و تحقیقاتی		
۱۸	G ₆	نقش روحانیون در انتقال مضامین و مفاهیم تمدن‌سازی		
۱۹	G ₇	نقش روحانیون در تحقق اهداف معنوی و اخلاق		
۲۰	G ₈	نقش روحانیون در راهبردنگاری تمدن اسلامی		
۲۱	G ₉	روحانیون به‌عنوان بازوی نظام در تمامی جوانب		

منبع: تحلیل‌های نگارندگان

شرایط علی که دلایل اصلی برای دستیابی به اهداف مدل را فراهم می‌آورند؛ شامل چهار مقوله (وظایف اصلی حوزویان، لزوم تعامل روحانیون با اقشار، لزوم رعایت فرامین رهبری و دینی توسط روحانیون در انجام وظایف، لزوم استفاده از توان روحانیون در نشر فرهنگ اسلامی) است. روحانیون به سبب جایگاه سیاسی و اجتماعی، وظیفه حفظ موجودیت نظام، استکبارستیزی، دفاع از ارزش‌ها و فرهنگ اسلامی همچون شهادت و ایثار را بر عهده دارند. همزمان نیز با پشتیبانی علمی و معرفتی، حضوری فعال در بین ارگان‌ها و نهادها و مردم در جهت تعمیق و تفهیم احکام دینی در بین مردم را جلو می‌برند. در این راستا نیز برای اجرای فرامین رهبری و تحکیم مواضع انقلاب اسلامی به نقش آفرینی اجتماعی و سیاسی و مدیریت در سطوح فرهنگی و اجتماعی همراه با افزایش بصیرت می‌پردازند. جمهوری اسلامی نیز از ظرفیت روحانیون در زمینه تحقق اهداف معنوی و اخلاقی، راهبرد نگاری تمدن اسلامی، تبیین اهداف نظام، مقابله با مکر و حيله دشمنان و همچنین نشر فرهنگ اسلامی و انتقال مضامین و مفاهیم تمدن‌سازی بهره می‌گیرد.

مقوله‌های پیامدی: آنچه در نتیجه‌ی اجرای راهبردها حاصل می‌شود، مقوله پیامدی نامیده می‌شود.

جدول ۵. کدگذاری اولیه برای شناسایی و تبیین مقوله‌ها (مقوله‌های پیامدی)

ردیف	کد	مفاهیم	خرده‌مقوله‌ها	مقوله اصلی
۱	H ₁	افزایش تولید محصولات فرهنگی	نشر فرهنگ اسلامی	پیامدهای نقش‌آفرینی روحانیون در تمدن‌سازی اسلامی
۲	H ₂	پاسخگویی به سؤالات فرهنگی و دینی جوانان		
۳	H ₃	گسترش معنویت و اخلاق		
۴	I ₁	مقاوم‌سازی انقلاب در مقابل بیگانگان	کمک به تحقق اهداف انقلاب	
۵	I ₂	صدور انقلاب		
۶	I ₃	اصلاح ساختارهای داخلی		
۷	J ₁	معرفی اسلام به دنیا	افزایش تعامل با دنیا	
۸	J ₂	حفظ ارزشمندی اسلام		
۹	J ₃	مرزبندی با دشمنان در حین نشر فرهنگ اسلامی از طریق مذاکره		
۱۰	K ₁	کمک به نهادها در راستای پیگیری و مقابله با فساد	همکاری و هم‌افزایی نهادهای انقلابی	
۱۱	K ₂	کمک علمی و پژوهشی در حوزه مسائل مذهبی		
۱۲	K ₃	راهنمایی اқشار مختلف در خصوص دشمن‌شناسی		
۱۳	K ₄	پیگیری مسائل مذهبی و پاسخ به شبهات		
۱۴	K ₅	آموزش مهارتی در حوزه مسائل دینی و...		
۱۵	L ₁	تشریح مبانی مذهبی وحدت و اتحاد	افزایش وحدت امت اسلامی	
۱۶	L ₂	حضور و مشارکت در بدنه نظام به منظور افزایش قدرت ملی		
۱۷	L ₃	همکاری با کارشناسان و محققان داخلی و خارجی در جهت گسترش مطالعات و تحقیقات		
۱۸	L ₄	کمک به وحدت جامعه اسلامی از طریق پژوهش و آسیب‌شناسی موضوعات مربوطه		
۱۹	M ₁	ارائه خدمات مشاوره و تبیین مفاهیم استقلال برای جامعه	استقلال فرهنگی	
۲۰	M ₂	انجام مطالعات مربوط به آسیب‌های موجود بر سر راه تحقق اهداف استقلال فرهنگی		
۲۱	M ₃	نشر فرهنگ استقلال با استناد به قرآن و روایات		

ادامه جدول ۵. کدگذاری اولیه برای شناسایی و تبیین مقوله‌ها (مقوله‌های پیامدی)

ردیف	کد	مفاهیم	خرده‌مقوله‌ها	مقوله اصلی
۲۲	M ₄	تبیین اقدامات مخربانه دشمنان در حوزه فرهنگ	استقلال فرهنگی	پیامدهای نقش آفرینی روحانیون در تمدن‌سازی اسلامی
۲۳	N ₁	جلوگیری از افزایش رواج سبک زندگی غربی در جامعه	سبک زندگی اسلامی - ایرانی	پیامدهای نقش آفرینی روحانیون در تمدن‌سازی اسلامی
۲۴	N ₂	تبیین مبانی سبک زندگی اسلامی - ایرانی برای مردم جامعه		
۲۵	N ₃	ارائه و ایفای نقش الگوی سبک زندگی اسلامی - ایرانی		

منبع: تحلیل‌های نگارندگان

مقوله پیامدها شامل مواردی است که اجرای راهبردهای پیشنهادی منتهی به آن‌ها خواهد شد. در این پژوهش، پیامدها شامل نشر فرهنگ اسلامی، کمک به تحقق اهداف انقلاب، افزایش تعامل با دنیا، همکاری و هم‌افزایی نهادهای انقلابی، افزایش وحدت امت اسلامی، استقلال فرهنگی و بالاخره تحقق اهداف مربوط به سبک زندگی اسلامی - ایرانی هستند. در بعد نشر فرهنگ اسلامی، افزایش تولید محصولات فرهنگی، گسترش معنویت و پاسخگویی به مسائل دینی و فرهنگی جوانان و در زمینه کمک به تحقق اهداف انقلاب به مقاومت‌سازی انقلاب در مقابل بیگانگان و اصلاح ساختارهای داخلی روحانیون می‌پردازند. روحانیون به سبب تخصص خود به افزایش تعامل با دنیا و معرفی اسلام به دنیا و حفظ ارزشمندی اسلام می‌پردازند. نهادها و ارگان‌های انقلابی از ظرفیت روحانیون در زمینه پیگیری و مقابله با فساد، کمک در حوزه مسائل مذهبی، راهنمایی اقشار مختلف در زمینه پیگیری پاسخ به شبهات و آموزش‌های مهارتی در حوزه مسائل دین می‌پردازند. همچنین حوزویان با افزایش وحدت امت اسلامی در زمینه تشریح مبانی مذهبی و مشارکت در بدنه نظام و همکاری با محققان داخلی و خارجی، تلاش خود را در این زمینه نشان می‌دهند. روحانیون در بعد استقلال فرهنگی نیز به تبیین اقدامات مخربانه دشمنان و نشر فرهنگ اسلامی با استناد به قرآن و روایات و همچنین تبیین مفاهیم استقلال برای جامعه می‌پردازند. روحانیون ضمناً با هدف ایجاد الگوی مناسب در سبک زندگی ایرانی - اسلامی، به جلوگیری از افزایش رواج سبک زندگی غربی و تبیین مبانی سبک زندگی متناسب با فرد ایرانی مسلمان همت می‌گمارند.

مقوله‌های مداخله‌گر: مقولات واسطه‌ای هستند که بر راهبرد تأثیر می‌گذارند.

جدول ۶. کدگذاری اولیه برای شناسایی و تبیین مقوله‌ها (مقوله‌های مداخله‌گر)

ردیف	کد	مفاهیم	خرده‌مقوله‌ها	مقوله اصلی
۱	O ₁	تعامل مراکز علمی و دانشگاهی با حوزه و روحانیون	نهادهای آموزشی و علمی (حوزه و دانشگاه)	مقوله‌های مداخله‌گر (عملگران و سازمان‌ها)
۲	O ₂	وضعیت تحقیقات علمی و دانشگاهی		
۳	O ₃	ارتباط بین مراکز علمی و پژوهشی با همدیگر		
۴	O ₄	تحول در نظام‌های آموزشی و پژوهشی گسترش فنون و تکنولوژی		
۵	P ₁	دیدگاه فرهنگی و سیاسی مدیران	عملکرد مدیران دولتی	
۶	P ₂	اهتمام عملی مدیران		
۷	P ₃	حمایت علمی و عملی مدیران		
۸	P ₄	ارتباط مدیران با روحانیون در جهت علمی، دینی و...		
۹	P ₅	میزان بودجه و اعتبار برای انجام فرائض دینی و پیگیری اهداف نظام توسط مدیران		
۱۰	Q ₁	دیدگاه‌های مدیران نهادهای فرهنگی	نهادهای فرهنگی	
۱۱	Q ₂	میزان تعامل ادارات و سازمان‌های فرهنگی با همدیگر		
۱۲	Q ₃	میزان انطباق اهداف و برنامه‌های نهادهای فرهنگی با اهداف نظام		
۱۳	Q ₄	وضعیت نیروهای فرهنگی و میزان منابع آن‌ها در راستای تحقق اهداف نظام		
۱۴	R ₁	میزان مهارت و دانش مردم	نقش مردم و ناظران	
۱۵	R ₂	میزان حاکمیت روحیه مطالبه‌گری فرهنگی در بین مردم		
۱۶	R ₃	حضور ناظران افتخاری و دلسوز در راستای کمک به نشر فرهنگ اسلامی در جامعه		
۱۷	R ₄	میزان شفافیت و سلامت در نظارت		

منبع: تحلیل‌های نگارندگان

شرایط مداخله‌گر حوزویان شامل حوزه و دانشگاه، عملکرد مدیران دولتی مرتبط با موضوع، نهادهای مردمی و فرهنگی و نقش مردان و ناظران است. حوزویان در زمینه‌ی نهادهای علمی و آموزشی به‌عنوان شرایط مداخله‌گر، به تعامل با مراکز علمی و دانشگاهی و پژوهشی می‌پردازند که در این زمینه با هدف تحول در ساختار آموزشی و گسترش فناوری بوده است. در زمینه‌ی عملکرد مدیران و نهادهای فرهنگی، رویکرد اصلی حوزویان، تعامل در جهت ارتقای اهداف نظام و افزایش دانش و خودباوری در میان مردم می‌باشد.

مقوله راهبردی: مقولات راهبردی جهت اداره و کنترل، پدیده محوری هستند.

جدول ۷. کدگذاری اولیه برای شناسایی و تبیین مقوله‌ها (مقوله‌های راهبردی)

ردیف	کد	مفاهیم	خرده‌مقوله‌ها	مقوله اصلی
۱	S ₁	گسترش فرهنگ دینی در جامعه از طریق آموزش مستمر	بصیرت افزایی	راهبردها
۲	S ₂	تقویت مبانی اخلاقی و معنویت		
۳	S ₃	کمک به ارتقای معرفت و آگاهی افراد در حوزه دشمن‌شناسی		
۴	S ₄	نشر فرهنگ مسأله‌شناسی در حوزه تمدن‌سازی		
۴	T ₁	تعیین فعالیت‌های قابل‌اجرا در بین روحانیون	ساختارسازی	
۵	T ₂	تبیین شرح وظایف روحانیون و تقسیم‌کار مناسب		
۶	T ₃	ایجاد واحدهای اداری و سازمانی منعطف در قالب کارگروه تخصصی		
۷	T ₄	هماهنگی و تعیین سلسله‌مراتب		
۹	U ₁	شناسایی حوزه‌های مطالبه‌گری	مطالبه‌گری	
۱۰	U ₂	آموزش روش مناسب مطالبه‌گری		
۱۱	U ₃	ترسیم روش مناسب امر به معروف و نهی از منکر		
۱۲	U ₄	همسو نمودن مطالبه‌گری با پیشبرد نظام		
۱۳	U ₅	جلوگیری از بروز آسیب در مطالبه‌گری		

ادامه جدول ۷. کدگذاری اولیه برای شناسایی و تبیین مقوله‌ها (مقوله‌های راهبردی)

ردیف	کد	مفاهیم	خرده‌مقوله‌ها	مقوله اصلی
۱۴	V ₁	تدوین برنامه مدون بر اساس برنامه‌های بالادستی	تدوین برنامه	راهبردها
۱۵	V ₂	مستندسازی اقدامات اجرایی		
۱۶	V ₃	استقرار رویکرد برنامه‌ای منسجم		
۱۷	V ₄	گسترش روحیه گفت‌وگو و مذاکره	گفتمان‌سازی	
۱۸	V ₅	آموزش و تفهیم روش‌های گفتگو و مذاکره		
۱۹	V ₆	تدوین استانداردهای نظارت و کنترل	نظارت و کنترل راهبردی	
۲۰	V ₇	ایجاد نهاد نظارتی مشترک با نهادهای ذی‌ربط		

منبع: تحلیل‌های نگارندگان

در زمینه مقوله‌های راهبردی، روحانیون در زمینه‌ی اصول مهم انقلاب اسلامی و ارزش‌های اسلامی همچون بصیرت افزایی، ساختارسازی، مطالبه‌گری، تدوین برنامه و گفت‌وگو سازی و نظارت و کنترل راهبردی، به این مسئله توجه اساسی دارند.

مقوله زمینه‌ای: این مقوله‌ها به‌عنوان محیط و عوامل وابسته به آن بر راهبردها اثر می‌گذارند.

جدول ۸. کدگذاری اولیه برای شناسایی و تبیین مقوله‌ها (مقوله‌های زمینه‌ای)

ردیف	کد	مفاهیم	خرده‌مقوله‌ها	مقوله اصلی
۱	W ₁	آمادگی و عزم دولت برای تحقق اهداف نظام	حمایت‌های دولت	بسترسازها: شرایط و رویکردهای حاکم
۲	W ₂	ضرورت نقش‌آفرینی دولت در تحقق تمدن نوین اسلامی		
۳	W ₃	لزوم حمایت دولت از طریق تأمین زیرساخت‌ها		
۴	W ₄	حضور دولت و نظارت آن بر فعالیت‌های فرهنگی		
۵	W ₅	لزوم استفاده دولت از نیروهای حوزوی و روحانیون در پیشبرد اهداف خود		
۶	X ₁	شرایط فرهنگی و مذهبی جامعه و تأکید مقام معظم رهبری	نگرش مسئولین	

ادامه جدول ۸. کدگذاری اولیه برای شناسایی و تبیین مقوله‌ها (مقوله‌های زمینه‌ای)

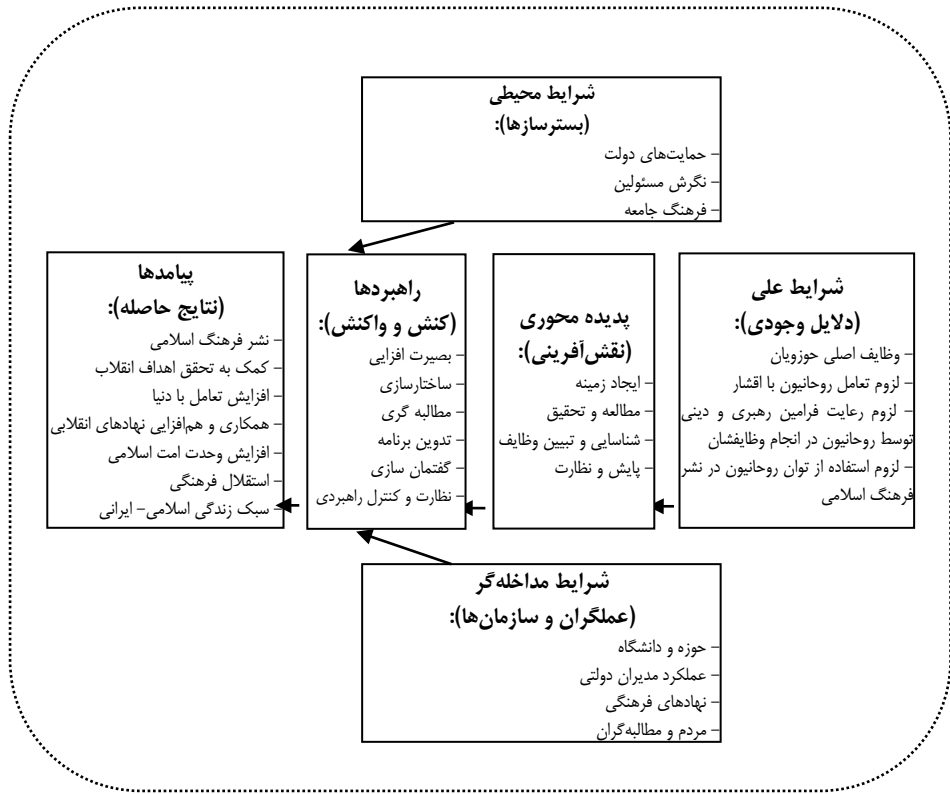
ردیف	کد	مفاهیم	خرده‌مقوله‌ها	مقوله اصلی
۷	X ₂	ضرورت توجه به مشکلات موجود	نگرش مسئولین	بسترسازها: شرایط و رویکردهای حاکم
۸	X ₃	حمایت از فرامین رهبری		
۹	X ₄	اهمیت و ضرورت تمدن‌سازی در کلام مدیران		
۱۰	X ₅	تمدن‌سازی به‌عنوان معیاری برای سنجش عملکرد مسئولین		
۱۱	X ₆	استقرار نگرش مناسب به نشر فرهنگ اسلامی در تمام دنیا در بین مسئولین		
۱۲	Y ₁	فرهنگ حاکم بر جامعه در خصوص فرامین رهبری	فرهنگ جامعه	
۱۳	Y ₂	میزان استقبال عمومی از ضرورت و اهمیت نشر تمدن اسلامی		
۱۴	Y ₃	عزم ملی برای کمک به‌نظام		
۱۵	Y ₄	میزان نشر موازین اسلامی و عمل به آن‌ها در جامعه		

منبع: تحلیل‌های نگارندگان

روحانیون برای اجرای راهبردهای اساسی خود نیاز به بسترها، شرایط و رویکردهایی همچون حمایت‌های دولتی، جدیت آن‌ها در همراهی برای تحقق تمدن نوین اسلامی از طریق توجه به زیرساخت‌های فرهنگی دارند. همچنین در این زمینه، نگرش مسئولین به‌ضرورت تمدن‌سازی و نگاه مناسب به نشر فرهنگ اسلامی و حمایت از فرامین رهبری حائز اهمیت است. درنهایت فرهنگ جامعه نسبت به‌ضرورت و اهمیت نشر تمدن اسلامی و توجه به مبانی آن با هدف عزم همگانی و ملی برای ارتقای نظام موردتوجه اساسی است.

تمام مطالب، کدها، مقولات و خرده مقولات با هم ترکیب و به عنوان مدل نهایی ارائه شدند. رویه تحلیل داده‌ها در نظریه داده بنیاد به شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، راهبردها و اقدامات و همچنین پیامدها منتهی می‌شود (کرسول^۱، ۱۳۹۷، صص ۷-۶).

1. Cresvel

شکل ۱. مدل نقش آفرینی روحانیون

منبع: تحلیل‌های نگارندگان

تحلیل نهایی مدل نشان داده است که روحانیون بر حسب وظیفه‌ای که دارند بایستی در راستای تحقق اهداف انقلاب و نظام و به‌منظور تمدن‌سازی نوین اسلامی تلاش مضاعف کنند. پدیده اصلی که همان نقش آفرینی روحانیون در تمدن‌سازی نوین اسلامی است در بیانات متعدد رهبری به‌ویژه هفت فصل بیانیه گام دوم انقلاب (ثبات، امنیت و حفظ تمامیت ارضی ایران؛ موتور پیشران کشور در عرصه علم و فناوری و ایجاد زیرساخت‌های حیاتی و اقتصادی و عمرانی؛ به اوج رسانیدن مشارکت مردمی و مسابقه خدمت‌رسانی؛ ارتقاء شگفت‌آور بینش سیاسی آحاد مردم؛ سنگین کردن کفه عدالت در تقسیم امکانات عمومی کشور؛ افزایش چشمگیر معنویت و اخلاق در فضای عمومی جامعه؛ ایستادگی روزافزون در برابر قلدران و زورگویان و مستکبران جهان) نمایان است (بیانیه گام دوم انقلاب خطاب به ملت ایران، ۱۳۹۷، صص ۲۷-۲۰).

نتیجه‌گیری

در این پژوهش که مدلی برای ارزیابی نقش روحانیون در تمدن‌سازی نوین اسلامی با یک الگوی تحقیق کیفی با عنوان تئوری برخاسته از داده‌ها ارائه شد، ابتدا دو سؤال مطرح گردید و سپس ضمن استفاده از روش مصاحبه عمیق و مشارکت ۱۴ نفر از متخصصان حوزوی، دانشگاهی و متخصص در امور پژوهشی به گردآوری داده‌ها پرداخته شد. پس از کدگذاری باز، محوری و گزینشی، مدلی طراحی شد که حاکی از نقش روحانیون در تمدن‌سازی نوین اسلامی است.

مدل مناسب برای نقش‌آفرینی روحانیون در تمدن‌سازی اسلامی، مدلی است که با در نظر گرفتن دلایل و عوامل ذاتی و ضروری مبنی بر حضور روحانیون در تحقق اهداف نظام اسلامی و شناسایی زمینه‌سازها و موانع، می‌تواند با بهره‌گیری از راهبردهای بصیرت‌افزایی، ساختارسازی، مطالبه‌گری، تدوین برنامه، گفتمان‌سازی، نظارت و کنترل راهبردی، مجموعه‌ای از کنش و واکنش‌ها را برای به دست آوردن پیامدهایی همچون نشر فرهنگ اسلامی، کمک به تحقق اهداف انقلاب، افزایش تعامل با دنیا، همکاری و هم‌افزایی نهادهای انقلابی، افزایش وحدت امت اسلامی، استقلال فرهنگی و بالاخره تحقق اهداف مربوط به سبک زندگی اسلامی-ایرانی شود.

همچنین موفقیت در تمدن‌سازی نوین اسلامی وظیفه تمامی اجزای تمدن است و همکاری همه را طلب می‌نماید. اکتفای صرف به جوانان، روحانیون یا سایر اقشار کافی و پیش‌برنده نیست و هماهنگی و تعامل تمام اقشار می‌تواند، موفقیت را در جهت تحقق اهداف تضمین نماید. نظارت مستمر بر عملکرد مدیران و حمایت از مدیران موفق به‌ویژه مدیران حوزوی در حوزه تمدن‌سازی از مهم‌ترین سازوکارهای موفقیت در تمدن‌سازی است. ایجاد شبکه و حمایت از آن در جهت هم‌افزایی اقشار مختلف با حمایت دولت و توجه به فرهنگ غنی اسلام و سبک زندگی اسلامی-ایرانی (با تأکید بر ساده زیستی حوزویان) نیز ضرورت دارد.

پیشنهادها

۱. پیشنهاد می‌شود که به لحاظ الزامات و اقتضائات مقدماتی، بحث‌های تمدن‌سازی نوین اسلامی با تأکید بر نقش‌آفرینی حوزویان در قالب‌هایی همچون تبیین و ارائه راهکار با ایجاد و گسترش یک دبیرخانه دائمی مورد توجه جدی قرار گیرد.

۲. لازمه موفقیت در ایجاد و نشر تمدن نوین اسلامی، تکیه بر توان و فرهنگ حاکم بر جامعه است و نظر به این که مردم مطالبه‌گران اصلی هستند، بررسی وضعیت فعلی اعتماد مردم به روحانیت و بسترسازی در این زمینه به عنوان مقدمه هر نوع فعالیت فرهنگی حوزویان مطرح و تقویت گردد.
۳. تعریف سازوکار مناسب نحوه فعالیت جوانان حوزوی به عنوان مخاطبان اصلی منشور روحانیت مورد توجه جدی قرار گیرد.
۴. رصد جدی و همه‌جانبه تمدن‌های روبه‌زوال غیر اسلامی و طبقات مختلف اجتماعی و سعی در تبیین نواقص، نارسایی‌ها و ضربات آن‌ها بر پیکره نسل بشر و آمادگی لازم برای نقد، مباحثه و برگزاری کرسی آزاداندیشی در این زمینه.
۵. افزایش تعامل و هم‌افزایی با نهادهای فرهنگی مرتبط با حوزه همچون شورای عالی حوزه‌های علمیه کشور با استناد به مدل مفهومی ارائه‌شده مبنی بر نقش فوق‌العاده نهادهای فرهنگی.
۶. تقویت روحیه مطالبه‌گری حوزویان از مسئولین، نهادهای فرهنگی و اصحاب رسانه جهت جلوگیری از ورود به شرایط آسیب‌زا و کمک به آن‌ها در راستای تحقق اهداف فرهنگی نظام.
۷. توجه به ثبت و ضبط و اطلاع‌رسانی اقدامات ارزنده روحانیون در طی ادوار مختلف در کتب درسی مقطع مختلف تحصیلی تا به انتقال تجارب و تسری آن‌ها به مردم در راستای نشر فرهنگ اسلامی منتهی شود.
۸. اهتمام جدی به بصیرت‌افزایی، دشمن‌شناسی و شناسایی و تبیین نقاط ضعف دشمنان و گسترش بیداری اسلامی در نسل جدید با استفاده از فضاهای مجازی و رویکردهای نوین در انتقال دانش به‌منظور جلوگیری از هجوم‌های فرهنگی، سیاسی و اقتصادی از ناحیه دشمنان به جایگاه روحانیت.
۹. تبیین جایگاه و نقش روحانیون در مسیر انقلاب با ثبت و ضبط اقدامات با تأکید بر تمدن‌سازی نوین اسلامی.

تشکر و قدردانی:

ابراز نشده است.

تضاد منافع:

نویسندگان تضاد منافی را اعلام نکرده‌اند.

منابع

- اقلیمی فرگوش، م. (۱۳۹۹). ضرورت‌های تحقق تمدن نوین اسلامی مبتنی بر بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، کنفرانس ملی مؤلفه‌های تمدن‌ساز در بیانیه گام دوم انقلاب، مشهد.
- ایوبی پور، م.، و عیوضی، م. (۱۳۹۸). تعیین پیشران‌های تمدن‌سازی نوین اسلامی با رویکرد تحلیل تأثیر متقاطع، مطالعات بنیادین تمدن نوین اسلامی، س ۲، ش ۱ (پیاپی ۳)، صص ۴۰۰-۳۸۷.
<http://ensani.ir/fa/article/442373>
- بابایی، ح. (۱۴۰۲). طلبه تمدن‌گرا، تهران، کانون اندیشه جوان.
- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با اعضای شورای عالی «مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت»،
۱۳۹۵/۰۲/۰۶ دسترسی در: <https://farsi.khamenei.ir/news-content?id=32895>
- بیانات مقام معظم رهبری در مراسم صبحگاه لشکر سیدالشهدا، ۱۳۷۷/۷/۲۶، دسترسی در:
<http://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=2912>
- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با رئیس و اعضای مجلس خبرگان، ۱۳۹۲/۶/۱۴، دسترسی در:
<http://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=23810>
- بیانات مقام معظم رهبری در اجلاس جهانی علما و بیداری اسلامی، ۱۳۹۲/۰۲/۰۹، دسترسی در:
<http://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=22405>
- بیانیه گام دوم انقلاب خطاب به ملت ایران (۱۳۹۷)، تهران، انتشارات انقلاب اسلامی.
- پناهی، ا. (۱۳۹۶). مفهوم شناسی تمدن اسلامی و شاخصه‌های آن، مجموعه مقالات همایش بین‌المللی بازخوانی تمدن اسلامی و جهان شهر معنوی با تأکید بر شهر مقدس مشهد، جامعه المصطفی العالمیه.
- جبارنژاد، م. (۱۳۹۸). بیانیه گام دوم نظریه دولت و روحانیت؛ طلاب جوان و طرحی برای فردا، مجله حوزه، ش ۶، صص ۶۹-۵۸. <http://ensani.ir/fa/article/428861/>

- حسامی، ف. (۱۳۹۸). چالش‌های مرجعیت روحانیت در گام دوم، مجله حوزه، ش ۶، صص ۵۷-۴۸. <http://ensani.ir/fa/article/428860/>
- خمینی، ر. (۱۳۸۵). صحیفه امام، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره).
- رجبی دوانی، م.، و خزاعی، ع. (۱۳۹۴). تمدن نوین اسلامی مؤلفه اثرگذار بر استحکام ساخت درونی نظام جمهوری اسلامی ایران، مجموعه مقالات همایش ملی تمدن نوین اسلامی، صص ۲۲۳-۲۰۸.
- رحیمی، ح.، و صفوی، ز. (۱۳۹۹). بیانیه گام دوم انقلاب و تمدن نوین اسلامی، فصلنامه دانش انتظامی پلیس پایتخت، شماره ۴۴، صص ۲۸-۹.
- رحیمیان، م.، کشاورز، ع. و ترابی، ی. (۱۳۹۷). بررسی مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی در بیانات مقام معظم رهبری و نقش آن در تمدن‌سازی نوین اسلامی، مطالعات بنیادین تمدن نوین اسلامی، س ۱، ش ۲، صص ۲۴-۱. https://nic.shahed.ac.ir/article_782.html
- رکابیان، ر.، و پورحسن، ن. (۱۳۹۹). الزامات و راهکارهای اجرایی بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی (با تأکید بر بیانات مقام معظم رهبری)، فصلنامه پژوهش‌های انقلاب اسلامی، س ۹، ش ۳۵، صص ۱۷۷-۱۶۱. https://www.roir.ir/article_122382.html
- رنجبر، س.، و رنجبر، ع. (۱۳۹۹). رویکرد طلاب در تحقق تمدن نوین اسلامی، کنفرانس ملی مؤلفه‌های تمدن‌ساز در بیانیه گام دوم انقلاب، مشهد.
- ساروخانی، ب. (۱۳۷۲). روش‌های پژوهش در علوم اجتماعی: اصول و مبانی، ج ۱، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی.
- صمدی، ق. (۱۳۹۶). تمدن اسلامی، مفهوم، ویژگی‌ها و بایسته‌ها، مفهوم شناسی تمدن اسلامی و شاخصه‌های آن، مجموعه مقالات همایش بین‌المللی بازخوانی تمدن اسلامی و جهان شهر معنوی با تأکید بر شهر مقدس مشهد، جامعه المصطفی العالمیه.
- عیسی‌نیا، ر. (۱۳۹۸). نسبت سنجی بیانیه گام دوم و طلاب جوان، مجله حوزه، ش ۶، صص ۸۳-۷۰. http://jh.isca.ac.ir/article_69060.html

- فرهنگی، ع.، سعیدآبادی، م.، و آقاییان، س. (۱۳۹۵). تسهیم دانش در شبکه‌های اجتماعی: ارائه مدل پارادایمی بر اساس نظریه گراندد تئوری، فصلنامه انجمن ایرانی مطالعات فرهنگی و ارتباطات، س ۱۶، ش ۵۹، صص ۱۸۵-۱۵۵. https://www.jscs.ir/article_36692.html
- کاظمی، س. (۱۳۹۷). چشم‌انداز تمدن نوین اسلامی، مطالعات بنیادین تمدن نوین اسلامی، س ۱، ش ۲، صص ۴۷-۲۵. <http://ensani.ir/fa/article/442352/>
- کرسول، ج. (۱۳۹۷). پویای کیفی و طرح پژوهش: انتخاب از میان پنج رویکرد (روایت پژوهی، پدیدارشناسی و...)، ترجمه حسن دانایی‌فرد و حسین کاظمی، تهران، انتشارات صفار اشراقی.
- گودرزی، غ. (۱۳۹۴). مدل‌سازی ویژگی‌های نیروی انسانی در راستای تحقق تمدن زمینه‌ساز، فصلنامه مشرق موعود، س ۹، ش ۳۴، صص ۵۴-۳۹. <http://ensani.ir/fa/article/353245/>
- مارشال، ک.، و گرچن، ر. (۱۳۹۰). روش تحقیق کیفی، ترجمه علی پارساییان و سید محمد اعرابی، ج ۴، تهران، دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- نعمتی، س.، قاسم‌پور قاضی محله، ح. (۱۳۹۸). نقش مردم در جامعه‌پردازی تمدن نوین اسلامی با تکیه بر بیانیه گام دوم انقلاب، همایش ملی جستارهای پژوهشی با تأکید بر بیانیه گام دوم انقلاب، گرگان.
- نقره‌کار، ع.، مظفر، ف.، و نقره‌کار، س. (۱۳۸۹). «مدل‌سازی»؛ روشی مفید برای پژوهش‌های میان‌رشته‌ای، نشریه علمی انجمن علمی معماری و شهرسازی ایران، ش ۱، صص ۱۳۸-۱۲۹. https://www.isau.ir/article_61932.html
- Strauss A. & Corbin J. (2008). Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory. 3rd ed. Thousand Oaks, CA: Sage Publications, Inc.

منابع اینترنتی و سایت‌ها

- سامانه دانش آسا (۱۴۰۰). روش گراندد تئوری، به نقل از سایت: <http://daneshasa.com/groundedtheory>. تاریخ بازدید: ۱۴ آبان ۱۴۰۰.
- سایت پارس مدیر (۱۴۰۰). مدل پارادایمی، به نقل از سایت اختصاصی پارس مدیر به آدرس اینترنتی: <https://parsmodir.com/db/research/grounded-theory.php>. تاریخ بازدید: ۱۴ آبان ۱۴۰۰.

References

- Aghlimi Fargush, M. (2020). "Necessities for Achieving a New Islamic Civilization Based on the Second Step of the Islamic Revolution Statement." *National Conference on Civilization-Building Components in the Second Step of the Revolution*, Mashhad. [In Persian].
- Ayubi Pour, M., & Ayyouzi, M. (2019). "Determining the Drivers of New Islamic Civilization with a Cross-Impact Analysis Approach." *Fundamental Studies of New Islamic Civilization*, Vol. 2, No. 1, pp. 387-400. <http://ensani.ir/fa/article/442373> [In Persian].
- Babaei, H. (2023). *The Civilizational Student*, Tehran, Young Thinkers Association. [In Persian].
- *Statements of the Supreme Leader on Meeting with Members of the Supreme Council of the "Islamic-Iranian Pattern of Progress Center"*, May 26, 2016, Available at: [Khamenei] <https://farsi.khamenei.ir/news-content?id=32895>. [In Persian].
- *Statements of the Supreme Leader at the Morning Ceremony of the Sayyid al-Shuhada Division*, October 18, 1998, Available at: [Khamenei] <http://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=2912>. [In Persian].
- *Statements of the Supreme Leader at Meeting with the President and Members of the Assembly of Experts*, September 5, 2013, Available at: [Khamenei] <http://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=23810>. [In Persian].
- *Statements of the Supreme Leader at the Global Summit of Scholars and Islamic Awakening*, April 29, 2013, Available at: [Khamenei] <http://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=22405>. [In Persian].
- *The Second Step of the Revolution Statement addressed to the Iranian Nation* (2018). Tehran, Islamic Revolution Publications. [In Persian].
- Panahi, A. (2017). "Conceptualization of Islamic Civilization and Its Characteristics." *Collection of Articles from the International Conference on Re-examining Islamic Civilization and the Spiritual City*, Emphasizing the Holy City of Mashhad, Al-Mustafa International University. [In Persian].
- Jabarnejad, M. (2019). "The Second Step Statement: Theory of Government and Clergy; Young Students and a Plan for Tomorrow." *Journal of Hawzah*, No. 6, pp. 58-69. <http://ensani.ir/fa/article/428861/> [In Persian].
- Hesami, F. (2019). "Challenges of Clerical Authority in the Second Step." *Journal of Hawzah*, No. 6, pp. 48-57. <http://ensani.ir/fa/article/428860/> [In Persian].

- Khomeini, R. (2006). *Sahifeh Imam*, Tehran, Institute for the Compilation and Publication of Imam Khomeini's Works. [In Persian].
- Rajabi Davani, M., & Khazaei, A. (2015). "New Islamic Civilization: A Key Component in Strengthening the Internal Structure of the Islamic Republic of Iran." *Collection of Articles from the National Conference on New Islamic Civilization*, pp. 208-223. [In Persian].
- Rahimi, H., & Safavi, Z. (2020). "The Second Step of the Revolution and New Islamic Civilization". *Quarterly Journal of Police Capital Knowledge*, No. 44, pp. 9-28. http://pok.jrl.police.ir/article_94064.html [In Persian].
- Rahimian, M., Keshavarz, A., & Torabi, Y. (2018). "Examining the Components of Social Capital in the Statements of the Supreme Leader and Its Role in New Islamic Civilization Building". *Fundamental Studies of New Islamic Civilization*, Vol. 1, No. 2, pp. 1-24. https://nic.shahed.ac.ir/article_782.html [In Persian].
- Rakabiyani, R., & Pour Hossein, N. (2020). "Requirements and Executive Strategies for the Second Step Statement of the Islamic Revolution (Emphasizing the Statements of the Supreme Leader)". *Quarterly Journal of Islamic Revolution Studies*, Vol. 9, No. 35, pp. 161-177. https://www.roir.ir/article_122382.html [In Persian].
- Ranjbar, S., & Ranjbar, A. (2020). "The Approach of Students in Realizing New Islamic Civilization". *National Conference on Civilization-Building Components in the Second Step of the Revolution, Mashhad*. [In Persian].
- Sarukhani, B. (1993). *Research Methods in Social Sciences: Principles and Foundations*, Vol. 1, Tehran, Human Sciences Research Institute. [In Persian].
- Samadi, Q. (2017). "Islamic Civilization: Concept, Characteristics, and Requirements." Conceptualization of Islamic Civilization and Its Characteristics. *Collection of Articles from the International Conference on Re-examining Islamic Civilization and the Spiritual City*, Emphasizing the Holy City of Mashhad, Al-Mustafa International University. [In Persian].
- Eisa Nia, R. (2019). "Comparative Analysis of the Second Step Statement and Young Students." *Journal of Hawzah*, No. 6, pp. 70-83. http://jh.isca.ac.ir/article_69060.html [In Persian].
- Farhangi, A., Saeid Abadi, M., & Aghayan, S. (2016). "Knowledge Sharing in Social Networks: A Paradigmatic Model Based on Grounded Theory". *Quarterly Journal of the Iranian Society for Cultural Studies and Communications*, Vol. 16, No. 59, pp. 155-185. https://www.jcsc.ir/article_36692.html [In Persian].

- Kazemi, S. (2018). "The Outlook on New Islamic Civilization." *Fundamental Studies of New Islamic Civilization*, Vol. 1, No. 2, pp. 25-47. <http://ensani.ir/fa/article/442352/> [In Persian].
- Kershul, J. (2018). *Qualitative Research and Research Design: Choosing Among Five Approaches (Narrative Inquiry, Phenomenology, etc.)*. Translated by Hassan Danaye Fard and Hossein Kazemi, Tehran: Safar Eshrai Publications. [In Persian].
- Goudarzi, Gh. (2015). "Modeling the Characteristics of Human Resources towards Achieving Facilitating Civilization." *Quarterly Journal of Mashregh-e Moud*, Vol. 9, No. 34, pp. 39-54. <http://ensani.ir/fa/article/353245/> [In Persian].
- Marshall, C. & Gretchen, R. (2011). *Qualitative Research Methods*. Translated by Ali Parsaiyan and Seyed Mohammad A'arabi, 4th Ed., Tehran: Cultural Research Office. [In Persian].
- Nemat, S., & Qasempur Qazimahale, H. (2019). "The Role of the People in the Community Building of New Islamic Civilization Based on the Second Step Statement." *National Conference on Research Issues Emphasizing the Second Step Statement of the Revolution*, Gorgan. [In Persian].
- Noghrekhar, A., Mozafar, F., & Noghrekhar, S. (2010). "Modeling: A Useful Method for Interdisciplinary Research," *Scientific Journal of the Iranian Scientific Association of Architecture and Urbanism*, No. 1, pp. 129-138. https://www.isau.ir/article_61932.html [In Persian].
- Strauss, A. & Corbin, J. (2008). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. 3rd ed. Thousand Oaks, CA: Sage Publications, Inc.

Online Resources and Websites

- Daneshasa System (2021). "*Grounded Theory Method*". Retrieved from [daneshasa.com/groundedtheory] <http://daneshasa.com/groundedtheory>. Accessed on November 5, 2021. [In Persian].
- Pars Modir Site (2021). "*Paradigmatic Model*". Retrieved from the official Pars Modir website at [parsmodir.com/db/research/grounded-theory.Php] <https://parsmodir.com/db/research/grounded-theory.php>. Accessed on November 5, 2021. [In Persian].